

DRAAIBOEK

OPSTARTEN VAN KLEIN- SCHALIGE OPVANG VOOR AMV'S MET STATUS

Landelijk is er een grote behoefte aan kleinschalige opvangplekken voor deze doelgroep. In dit draiboek zetten we uiteen **wat het voor een gemeente betekent om alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) met status op te vangen binnen kleinschalige opvanglocaties** van Nidos en haar contractpartners.

OVER NIDOS

Onze missie en visie

Nidos is al meer dan veertig jaar de **voogdij- en opvangorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's)**. Dit zijn kinderen en jongeren die zonder ouders naar Nederland zijn gekomen. Zodra ze in Nederland zijn, neemt Nidos het tijdelijke voogdijschap op zich. Wanneer ze een verblijfsvergunning krijgen en op dat moment nog geen 18 jaar oud zijn, organiseren Nidos en haar contractpartners de opvang en begeleiding.

Daarna blijven we bij 'onze' jongeren betrokken: we helpen ze bij hun ontwikkeling naar zelfredzaamheid, begeleiden ze bij het omarmen van het alledaagse leven in Nederland of werken samen toe naar een veilige terugkeer.

Een veilige thuisbasis - hoe tijdelijk ook - is onmisbaar voor het welzijn van alleenstaande, minderjarige vreemdelingen. Een thuis waar ze zich prettig en beschermd voelen, helpt ze bij het opbouwen van zelfvertrouwen en creëert kansen voor zelfontplooiing, op weg naar zelfredzaamheid. Daarom is ons uitgangspunt: zo snel mogelijk naar kleinschalige opvang.

**VOOGDIJ
EN OPVANG**

**ONTWIKKELING
EN INTEGRATIE**

**VEILIGE
TERUGKEER**

Dit draaiboek gaat specifiek over de Kleinschalige Opvang (KSO) van amv's met een verblijfsstatus.

Wat is een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv)?

Een alleenstaande minderjarige vreemdeling is een kind dat **zonder begeleiding van een ouder of wettelijke voogd** naar Nederland is gevlucht vanwege oorlog, geweld en vervolging. Deze jongeren hebben hun land van herkomst verlaten en zijn op zoek naar veiligheid en bescherming. Ze zijn kwetsbaar omdat ze vaak traumatische ervaringen hebben en te maken hebben gehad met gebrek aan onderdak, toegang tot onderwijs en gezondheidszorg en het risico op uitbuiting en misbruik.

In Nederland streven we naar een samenleving waarin iedereen zich kan ontwikkelen en een betekenisvol leven kan opbouwen. Amv's met status zijn nieuwe inwoners van uw gemeente. Door hen kleinschalig op te vangen, helpen we ze om stevig te landen en een nieuwe toekomst op te bouwen. Hierbij volgen ze onderwijs, hebben ze bijbaantjes en doen ze mee met sportieve en sociale activiteiten die erg belangrijk zijn om in de gemeenschap te integreren. 'Meedoen' versterkt tegelijkertijd ook de sociale cohesie en diversiteit. Succesverhalen laten zien dat amv's met status met de juiste begeleiding waardevolle en actieve inwoners worden. Neem via bureauopvang@nidos.nl contact op met de deelnemende gemeenten van onze maatschappelijke alliantie om meer over deze succesverhalen te horen en om te zien hoe uw gemeente bij kan dragen aan deze waardevolle missie.

Landelijke opvangsvormen voor amv's

Nederland heeft zich gecommitteerd aan internationale verdragen om minderjarige vreemdelingen op te vangen ongeacht hun status. Daarnaast heeft Nederland zich te houden aan **Europese richtlijnen voor de opvang van amv's**. Nidos speelt een belangrijke rol in de opvang van amv's met en zonder status. Deze kinderen en jongeren melden zich bij aankomst in Nederland bij het aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Vervolgens wordt gekeken naar hun leeftijd en of zij een netwerk hebben in Nederland.

Is een amv onder de 15 jaar en/of heeft de amv kennissen of familieleden in Nederland? Dan gaat hij of zij naar een netwerk- of opvanggezin. Is dit niet het geval? Dan zal de jongere naar een procesopvanglocatie voor amv's gaan. De organisatie daarvan doet het COA. Meer informatie over **het landelijke opvangmodel voor amv's** en de randvoorwaarden?

Voor de voogdij is Nidos betrokken bij al deze amv's.

Voor de opvang van amv's is Nidos betrokken bij **twee verschillende opvangsvormen**:

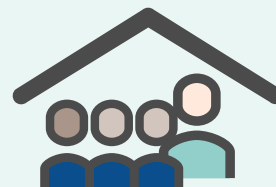
1

Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)

Amv's tot 15 jaar worden na het indienen van hun asielaanvraag zo snel mogelijk in gezinsverband opgevangen. Dit gebeurt in **opvanggezinnen van Nidos**. Daar blijven ze tot ze volwassen zijn, doorstromen naar een kleinschalige opvangplek of tot ze het land moeten verlaten. Daarnaast kan een kind geplaatst worden binnen **netwerkgezinnen**. Dit is een plaatsing binnen het eigen netwerk van het kind. Meer over OWG kunt u vinden op nidos.nl/opvang.

2

Kleinschalige Opvang (KSO)

Amv's tussen de 15 en 18 jaar worden door het COA opgevangen zolang zij nog in de asielprocedure zitten. Krijgen ze een **verblijfsvergunning** van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)? Dan stromen ze door naar 1 van de 3 vormen van Kleinschalige Opvang (KSO) van Nidos.

Kleinschalige opvang (KSO)

Amv's die een verblijfsvergunning krijgen van de IND worden opgevangen in Kleinschalige Opvang (KSO). Ze hebben, gezien hun leeftijd, naast huisvesting ook begeleiding nodig. Zij worden daarom door Nidos en haar contractpartners opgevangen en begeleid, specifiek gericht op zelfredzaamheid en integratie. Daarin is de opvang en begeleiding aan Nidos en haar contractpartners, maar ligt een **belangrijke rol voor gemeenten in het opstarten van kleinschalige opvanglocaties (KSO)** en de vervolghuisvesting van jongeren zodra zij 18 jaar oud worden.

1 Kinderwoongroep (KWG)

 9 - 12 jongeren*

 24/7 begeleiding

Bedoeld voor jongeren voor wie continue begeleiding beschikbaar is voor hulp bij dagelijkse vaardigheden. Richt zich op weerbaarheid en begeleiding naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

2 Kleinschalige Woon eenheid (KWE)

 3 - 5 jongeren

 Minimaal 7 uur per week begeleiding per jongere buiten schooltijden met 24/7 bereikbaarheid vanuit Nidos en contractpartner.

Bedoeld voor jongeren die al meer zelfstandig zijn, maar nog hulp nodig hebben bij bijvoorbeeld administratieve zaken. Zelfredzaamheid staat centraal.

3 Kleinschalige Woon eenheid + (KWE+)

 6 - 8 jongeren

 Minimaal 11,25 uur per week begeleiding per jongere buiten schooltijden met 24/7 bereikbaarheid vanuit Nidos en contractpartner.

Dit is een tussenvorm waarbij meer begeleiding mogelijk is dan op een KWE, maar waar ook de zelfredzaamheid van jongeren centraal staat.

* In overleg met contractpartner en gemeente kan er afgeweken worden van de aantallen.

De contractpartners van Nidos houden zich in de uitvoering van de opvang aan het **Programma van Eisen voor Huisvesting** van Nidos. In het PvE voor Huisvesting staat meer informatie over onder meer de benodigde faciliteiten op locatie en de veiligheidseisen van de KSO. Dit **document** bekijken?

“Jongeren die in de KSO komen, hebben uitzicht op duurzaam verblijf in Nederland. Veruit de meesten van hen grijpen die kans aan om daar iets moois van te maken. Ze gaan naar school, hebben een bijbaantje en sluiten zich aan bij bijvoorbeeld de plaatselijke voetbalclub.”

Samen met de contractpartners investeren Nidos en haar contractpartners ook in het betrekken van de buurt, omdat dit een belangrijke factor is om de integratie op gang te helpen.

Welk gebouw is geschikt voor Kleinschalige Opvang (KSO)?

Geschikte panden worden vaak gevonden in samenwerking met woningcorporaties en verantwoordelijken voor vastgoed van gemeenten, maar ook via particuliere verhuur of contractpartners van Nidos. In het PvE voor Huisvesting staan de minimale vereisten per opvangvorm waaronder de benodigde ruimten en minimale grootte van slaapkamers en huiskamer.

 KWG

Zorgpanden, grotere woonhuizen of andere typen panden.

 KWE / KWE+

Rijtjeshuizen. Bij vragen over de geschiktheid van een pand kan er altijd contact worden opgenomen.

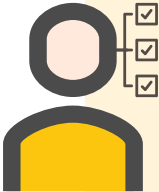
Nidos en haar contractpartners denken voorafgaand aan de komst van een KSO graag mee over de communicatie met de buurt.*

*Bijvoorbeeld tijdens een bewonersavond om vragen te beantwoorden en gevoelens van buurtbewoners te bespreken.

Rolverdeling

De opvang van jongeren met status wordt in samenwerking georganiseerd tussen gemeente, contractpartner en Nidos. Binnen deze samenwerking hebben de partijen **de volgende rollen in de huisvesting van amv's met status:**

Rol Gemeente

-
- Gemeenten zijn samen met Nidos verantwoordelijk voor de **huisvesting van amv's met een status**. De verantwoordelijkheid van de gemeente hierin volgt uit de taakstelling. De verantwoordelijkheid van Nidos volgt uit de opdracht van het Ministerie van Asiel en Migratie (AenM) om uitvoer te geven aan de opvang en begeleiding van amv's met een status.
 - **Organiseren van toegang** tot de juiste voorzieningen, waaronder onderwijs. Nidos is zich ervan bewust dat het organiseren van onderwijs op dit moment landelijk een uitdaging is en denkt graag mee over het aanbieden van tijdelijke alternatieve vormen van onderwijs.
 - **Voorbereiding op uitstroom** vanaf 17,5 jaar volgens de handreiking 'Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden'.
 - **Vervolghuisvesting** (uitgestelde huisvestingsplicht) bij 18 jaar of eventueel later als de jongere een grotere zorgbehoefte heeft. In dit geval is er een optie tot Verlengde Opvang waarin de jongere zelf de regie heeft.
 - **Begeleiding bij inburgering** na 18+ jaar en zo nodig andere ondersteuning zoals: inkomensvoorziening, aanvullende begeleiding, verlengde jeugdhulp en zorg.
 - **Onderhouden en faciliteren** van de contacten met de woningcorporatie als deze een rol heeft binnen de samenwerking.

Rol Nidos vanuit Opvang

-
- Nidos heeft vanuit het ministerie van AenM een opdracht om de **Kleinschalige Opvang voor amv's met status te verzorgen**.
 - Nidos is verantwoordelijk voor de **kwaliteit van opvang en begeleiding**, volgens het Toetsingskader 'Verantwoorde opvang en begeleiding van amv's' van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid, geboden en uitgevoerd door Nidos' eigen opvang (NEO) en haar contractpartners.
 - Zorgen dat contractpartners hun werk zo goed mogelijk kunnen doen, dus **faciliteren en ondersteunen** waar nodig (administratief en inhoudelijk).
 - Dienstdoen als **direct aanspreekpunt** en verbindende schakel voor alle partijen die met opvang te maken hebben (intern en extern). Nidos is de verbindende schakel tussen de contractpartners, gemeente en regio (voogdij).

Rol Nidos vanuit Voogdij

- Een gezonde **ontwikkeling van het kind bevorderen** en eventuele ontwikkelingsbedreigingen wegnemen.
- De **belangen** van het kind **behartigen**.
- Ervoor zorgen dat het kind met 18 jaar **zelfredzaam** is en ingrijpen als dit nodig is.
- Bij een onder toezicht gesteld kind de familie ondersteunen bij het **herstellen van de opvoedsituatie**.

Rol Contractpartner

-
- In opdracht van Nidos (aanbestedingsconstructie) het **kleinschalig opvangen en begeleiden** (door gekwalificeerd personeel) van amv's met status.
 - **Methodisch werken** aan de hand van de methodiek woonbegeleiding amv's.
 - **Toepassen van het Toetsingskader** 'Verantwoorde opvang en begeleiding van amv's' van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid.
 - De jongere de **weg naar zorg wijzen**, in samenspraak met de jeugdbeschermer.
 - **Handelen volgens de handreiking** 'Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden' bij de overgang naar meerderjarigheid.
 - Verantwoordelijkheid dragen voor de **kwaliteit en inrichting** van de kleinschalige opvangvoorzieningen en voor de begeleiding die zij biedt. Nidos is eindverantwoordelijk.

Opgave en taakstelling

In de **halfjaarlijkse taakstellingsbrief** vanuit het ministerie van Asiel en Migratie (AenM) leest u hoeveel amv's met status een gemeente zou moeten huisvesten in Nidos-opvang naar rato van het inwoneraantal. Deze **taakstellingsbrief** bekijken?

Amv's met status **tellen bij plaatsing in een KSO-locatie vervoegd mee** voor de taakstelling huisvesting vergunninghouders van de desbetreffende gemeente. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor vervolghuisvesting voor de jongeren vanaf het 18e levensjaar.

Dat betekent ...

1

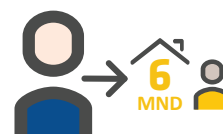
... dat een amv met status in een KSO wordt **gekoppeld aan het taakstellingvolgsysteem (TVS) van het COA**. Zo hebben gemeenten inzichtelijk welke jongeren er geplaatst zijn in de Kleinschalige Opvang.

2

... dat er, op het moment dat een jongere **17,5 jaar** wordt, een **gesprek** plaatsvindt tussen de jongere, de gemeente, Nidos en de begeleiding. Tijdens dit gesprek wordt bepaald of de jongere gebruik gaat maken van de **Verlengde Opvang of dat de jongere klaar is om uit te stromen naar een eigen woning**.

3

... dat, als de jongere wenst uit te stromen, het aan de **gemeente** is om de huisvesting te organiseren. Hiervoor staat **zes maanden**. Heeft het gesprek door omstandigheden niet bij 17,5 jaar kunnen plaatsvinden? Of wil een jongere later, vanuit de Verlengde Opvang, uitstromen? Dan geldt dat de gemeente zes maanden de tijd heeft om dit te organiseren vanaf het moment dat het verzoek bij de gemeente is ingediend.

Vervolghuisvesting

Amv alleen

Kamergewijze verhuur, een studentenwoning of een éénpersoonsstudio.

Amv herenigd met gezin

Gehuisvest samen met de nareizende familie. Bijvoorbeeld in een eengezinswoning of een twee-onder-een-kapwoning.

Planmatige, creatieve oplossingen voor vervolghuisvesting vanwege de krappe woningmarkt. Zoals bijvoorbeeld: jongeren tijdelijk een plek bieden in een **doorstroomlocatie** zolang er geen gezinshereniging heeft plaatsgevonden. Gezinswoningen **per kamer** verhuren.*

Gemeentelijke zorgplicht bij meerderjarigheid

Gemeenten hebben bij meerderjarigheid van de jongere verantwoordelijkheid over de **gezondheidszorg en vervolghuisvesting**. Als de jongere in de Verlengde Opvang een zorgbehoefte heeft, zal deze via de reguliere kanalen geregeld worden.

Bij de uitvoering van de Verlengde Opvang geldt het principe dat deze **géén zorg, jeugdhulp of Wmo** biedt.

*Hoe zijn deze modellen financieel georganiseerd? Hoe is dit beleidsmatig aangepakt? Hoe verloopt de samenwerking met corporaties? Via **bureauopvang@nidos.nl** kunt u contact opnemen met gemeenten die verbonden zijn met Nidos' alliantie en meer te weten komen.

Verlengde opvang

Sinds **1 januari 2023** is Verlengde Opvang en begeleiding na 18 jaar mogelijk tot 21 jaar. Nidos en haar contractpartners voeren deze Verlengde Opvang uit. Een jongere kan hierdoor, op basis van een inhoudelijke begeleidingsbehoefte, **tussen 18 en 21 jaar flexibel uitstromen**. Dit betekent dat het moment van vervolghuisvesting niet per se bij 18 jaar plaats hoeft te vinden, maar ook later kan zijn. Een jongere heeft **zelf de regie** over de keuze om gebruik te maken van de verlengde opvang en het moment van uitstroom.

De **handreiking** 'Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden' lezen?

Wat als een gemeente niet tijdig voor vervolghuisvesting zorgt?

Het kan gebeuren dat een gemeente er, ondanks alle inspanningen, niet in slaagt binnen de gestelde termijn van 6 maanden vervolghuisvesting of een passende overbrugging aan te bieden. In dat geval kan de gemeente aan (de contractpartner van) Nidos verzoeken of de jongere **noodgedwongen tijdelijk langer in de opvang kan blijven**. (De contractpartner van) Nidos zal de gemeente dan vragen om de onkosten die Nidos maakt voor het langer opvangen van de jongere **één op één te vergoeden**.

*“Het is belangrijk dat de termijn van doorplaatsing **zo kort mogelijk blijft**. Een langer verblijf in de opvang van Nidos ontnemt de amv de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen als zelfstandig volwassene. Daarnaast zijn deze **opvangplekken schaars** en dienen deze **zo snel mogelijk weer ter beschikking te komen voor een andere amv met status.**”*

Amv's met status zijn vergunninghouders. Bij plaatsing in de KSO tellen zij op basis van het bestuursakkoord 2015 vervoegd mee met de taakstelling huisvesting vergunninghouders, welke staat opgenomen in de Huisvestingswet 2014. Gemeenten blijven hierbij verantwoordelijk voor passende vervolghuisvesting van de jongeren.

Regionale samenwerking

In meerdere regio's in Nederland zijn er regionale plannen opgesteld om de verschillende opgaven met betrekking tot asiel, opvang en huisvesting binnen de regio op te vangen. Dit initiatief is vanuit gemeenten zelf gekomen om in een eerder stadium tot een overeenkomst te komen waarin zij elkaar kunnen ondersteunen. Binnen zo'n samenwerking tussen gemeenten is het mogelijk om vervolghuisvesting van amv's met status binnen de regio te verdelen en daar **onderling afspraken** over te maken. Op die manier kan er binnen de regio passend gehuisvest worden en kan de jongere een **duurzame relatie ontwikkelen met de omgeving**.

De regionale afspraken

Binnen een regionale samenwerking is het belangrijk om afspraken te maken over de **verantwoordelijkheden en de uitstroom** van de amv's met status. Gemeenten stellen deze afspraken samen op en betrekken hierbij de corporaties, internationale schakelklassen en andere belanghebbenden. In deze regionale afspraken zijn er een aantal zaken die in ieder geval besproken moeten worden om een **duurzaam traject** op te starten.

Aanspreekpunt

Als er binnen de regio een besluit is genomen om gezamenlijk amv's met status op te vangen, is het belangrijk dat er voor Nidos en de contractpartner **één aanspreekpunt** komt.

Realisatie KSO-locaties in regioverband

De jongeren worden bij plaatsing gekoppeld aan de gemeente waar de Kleinschalige Opvang is gevestigd. Zij verschijnen in het **taakstellingsvolgsysteem (TVS)** van het COA en worden direct meegeteld met de taakstelling. Binnen regionale afspraken tellen amv's met status die geplaatst zijn in een KSO en daarmee vervoegd meegeteld zijn voor de taakstelling mee met het totaal aantal gehuisveste statushouders in de regio.

Inburgering

In de regionale afspraken dient het **inburgeringsproces** van de amv's met status een plek te krijgen. De gemeente waar de Kleinschalige Opvang gevestigd is ontvangt **financiële ondersteuning** van het Rijk (vanuit het

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) indien een jongere inburgeringsplichtig is.

Vervolghuisvesting & gezinshereniging

Als de amv met status meerderjarig worden, komen zij in aanmerking voor vervolghuisvesting. Binnen een regionale samenwerking kan er in de verschillende gemeenten gekeken worden naar **passende huisvesting** voor de amv met status en hun eventuele nareizende familie.

Onderwijs en zorg

De gemeenten spreken in regionaal verband af hoe onderwijs en zorg voor de jongeren geregeld zal worden. Dit betekent toegang tot een **internationale schakelklas (ISK)** en de mogelijkheid tot **zorg van een huisarts**. Een ISK mag ook in een andere regio liggen (op maximaal 30 minuten reistijd vanaf de KSO).

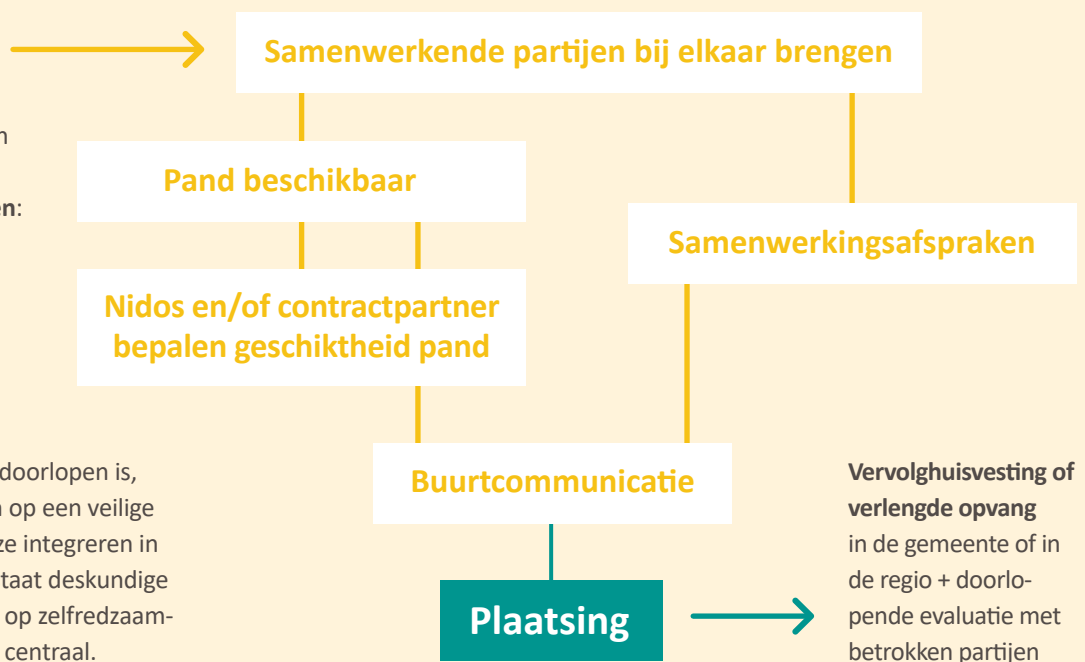
De eerstvolgende stap voor u als gemeente

Uw gemeente heeft een opgave voor het realiseren van KSO-plekken voor amv's met status. Heeft u nog niet voldoende KSO-plekken in uw gemeente of regio? Dan is de **zoektocht naar een geschikt pand voor een KWG of KWE (+)** de eerste stap.

Is er een geschikt pand voorhanden? Dan doorloopt u samen met Nidos en de contractpartner **de volgende stappen:**

Als dit stappenplan doorlopen is, kunnen de jongeren op een veilige en kleinschalige wijze integreren in Nederland. Hierbij staat deskundige begeleiding, gericht op zelfredzaamheid en perspectief, centraal.

Heeft u vragen over dit draaiboek of **interesse in een verkennend gesprek over Kleinschalige Opvang in uw provincie, regio of gemeente?** Neem dan contact op met bureauopvang@nidos.nl. Onze medewerkers koppelen u dan rechtstreeks aan de accountmanager en/of contractpartner van uw regio.

Heeft u een specifiek huisvestingsaanbod dat mogelijk geschikt is voor Kleinschalige Opvang? Ook dan kunt u terecht bij bureauopvang@nidos.nl.